

Επενδύσεις στην Παραγωγή, Αποθήκευση και Διαχείριση Ενέργειας από ΑΠΕ

στο πλαίσιο του έργου: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, που υλοποιείται για τη ΓΔ Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Παρασκευή 8, Δευτέρα 11 και Τρίτη 12 Μαρτίου 2024

Με τη Χρηματοδότηση της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υπουργείο Εθνικής
Οικονομίας & Οικονομικών

1. Εισαγωγή στη Δίκαιη Μετάβαση

---

1. Ιστορικό του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης

Συμφωνία του Παρισιού (2016)

- Εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή
- Προσπάθεια περιορισμού της αύξησης της θερμοκρασίας στο επίπεδο του **1,5 °C** πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα

Ανακοίνωση της Επιτροπής, με τίτλο: «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (2019)

- Επίτευξη μιας **κλιματικά ουδέτερης Ένωσης** έως το **2050**

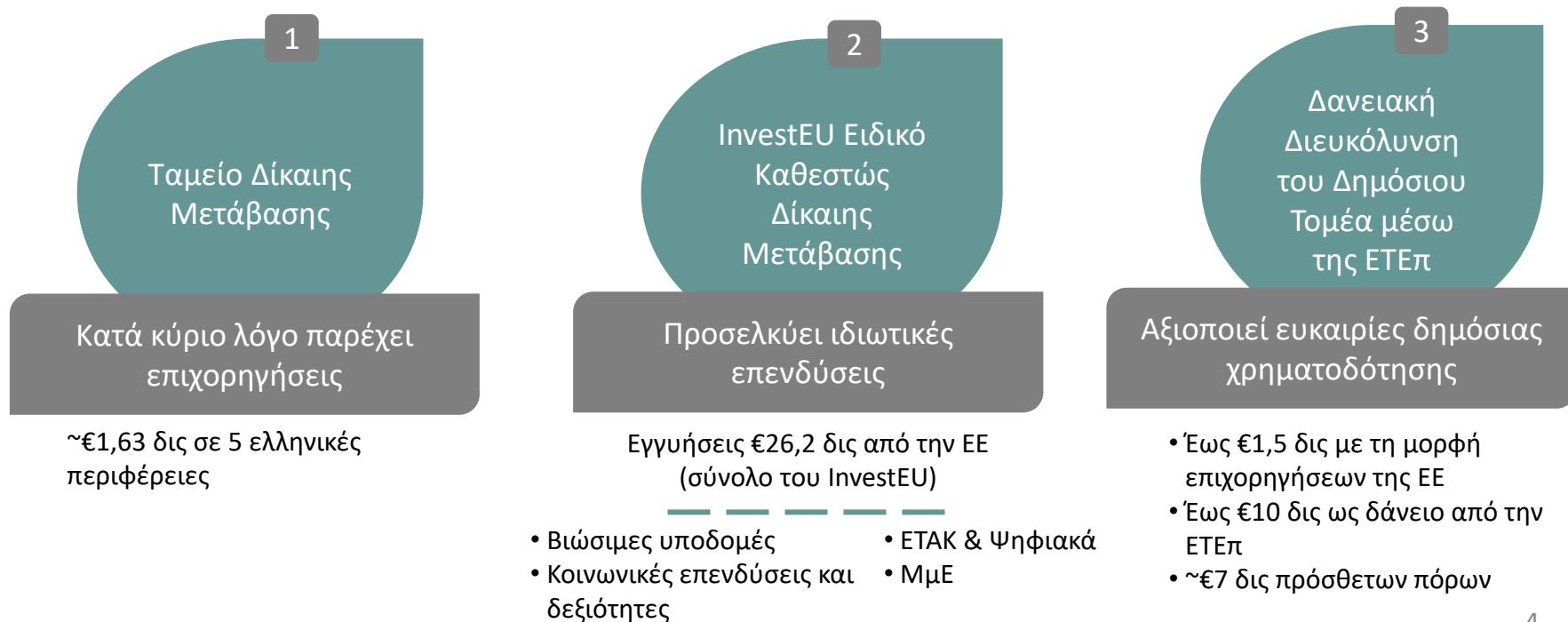
Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης (2020)

- Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία εξήγγειλε έναν Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης που θα παρέχει **πόρους** για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της διαδικασίας μετάβασης προς τον κλιματικό στόχο της Ένωσης για το 2030 και τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας στην Ένωση έως το 2050, χωρίς να αφήνει κανέναν στο περιθώριο
- Ο Μηχανισμός εστιάζεται στις **περιφέρειες** και τους **τομείς** που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση λόγω της εξάρτησής τους από τα ορυκτά καύσιμα, όπως τον άνθρακα, την τύρφη και τον πετρελαιούχο σχιστόλιθο, ή της εξάρτησής τους από βιομηχανικές διεργασίες έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, αλλά διαθέτουν λιγότερες ικανότητες για τη χρηματοδότηση των απαραίτητων επενδύσεων

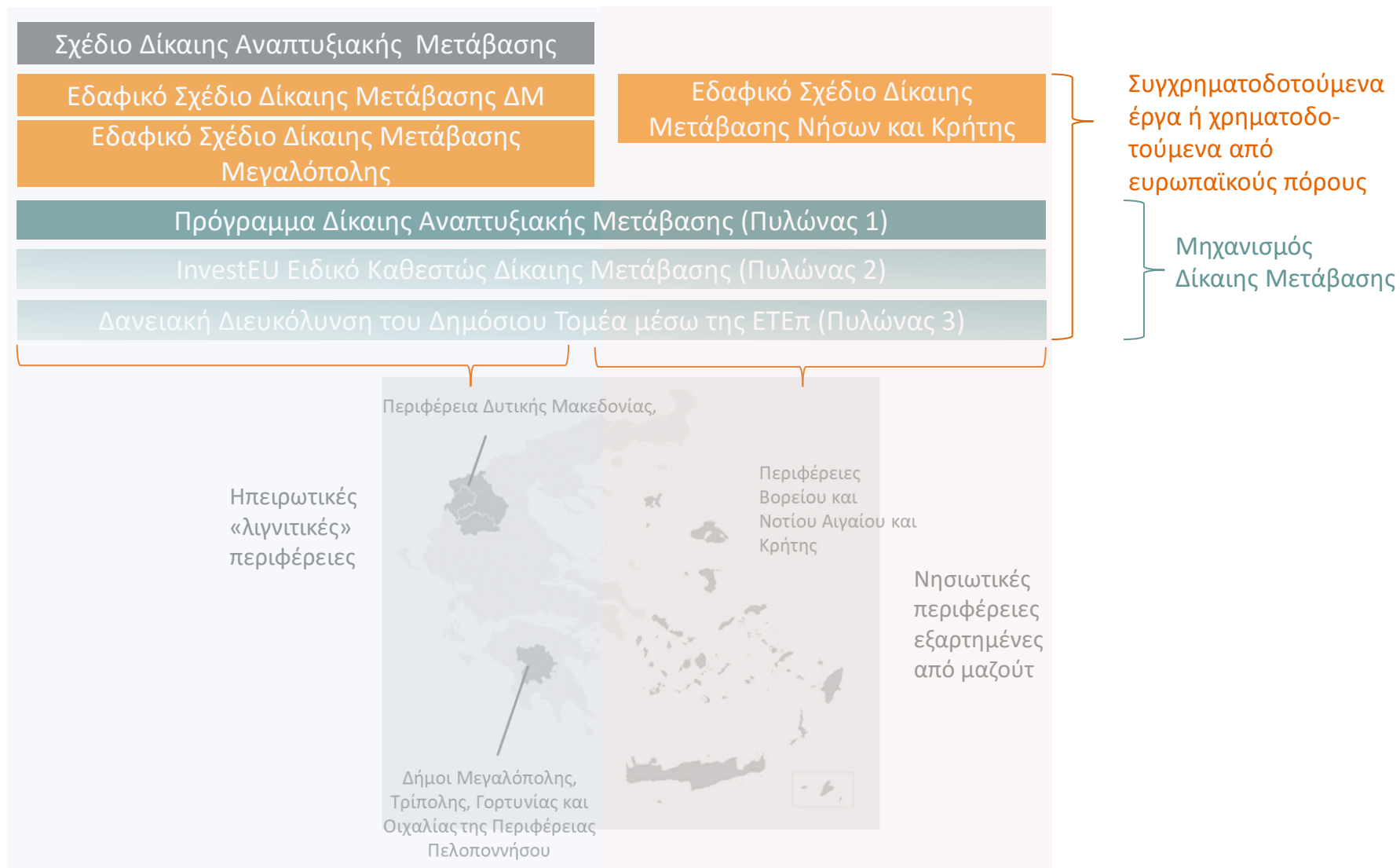
2. Αρχιτεκτονική του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης

Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης

- παρέχει ειδική χρηματοδότηση ώστε να ανταπεξέλθει η Ένωση στο κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη και κυκλική οικονομία, στην οποία οι τυχόν εναπομένουσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου αντισταθμίζονται από ισοδύναμες απορροφήσεις
- αποτελείται από τρεις πυλώνες

3. Επιλέξιμες περιοχές και κύρια κείμενα χάραξης της εθνικής στρατηγικής Δίκαιης Μετάβασης

4. Διοίκηση της Δίκαιης Μετάβασης στην Ελλάδα

Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης www.eydam.gr

Η ΕΥΔΑΜ υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (σύμφωνα με τις αλλαγές που επήλθαν στο νέο κυβερνητικό σχήμα).

Σκοπός

- κεντρικός σχεδιασμός και προγραμματισμός των πολιτικών Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) στο πλαίσιο της κατάρτισης και υλοποίησης του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 (ΠΔΑΜ) και των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ),
- διαχείριση και συντονισμός της υλοποίησης του ΣΔΑΜ και αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων για τον σκοπό αυτόν εθνικών ή ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης.

Ρόλος και αρμοδιότητες ΕΥΔΑΜ (Πυλώνας 3)

Συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής των έργων που θα περιλάβουν οι δημόσιοι φορείς στις αιτήσεις προς ΕΤΕπ και CINEA

- Εξέταση συμβατότητας έργων με ΣΔΑΜ και ΕΣΔΙΜ
- Διερεύνηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης
- Προτεραιοποίηση έργων
- Εξέταση δυνατοτήτων ομαδοποίησης έργων
- Γνωμοδότηση για τα έργα που θα περιληφθούν στην αίτηση

Εποπτεία της υλοποίησης των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση από τον Πυλώνα 3 έργων

Γνωμοδότηση για ενδεχόμενες τροποποιήσεις στα έργα των αρχικών αιτήσεων

2. Υφιστάμενα χρηματοδοτικά προγράμματα

---

1. Συνοπτική παρουσίαση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Το ελληνικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

1. Ενίσχυση & προώθηση της επιχειρηματικότητας

ΕΤΑΚ:
Εμβληματικές
υποδομές,
σύνδεση έρευνας –
παραγωγής, κ.ά.

ΜμΕ & ψηφιακά:
Ανταγωνιστικότητα
ΜμΕ και ψηφιακός
μετασχηματισμός

**Επιχειρηματικά
πάρκα**

**Μεγάλες
ιδιωτικές
επενδύσεις**

2. Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα

**Ενεργειακή
αναβάθμιση**

**Καθαρή
ενέργεια**

**Συστήματα, δίκτυα, αποθήκευση
και ηλεκτροκίνηση**

3. Αναπροσαρμογή χρήσεων γης – κυκλική οικονομία

**Αναπροσαρμογή των εδαφών και των
εγκαταστάσεων στα λιγνιτικά πεδία**

Ανακύκλωση: Επαναχρησιμοποίηση, επισκευή και
ανακύκλωση των αποβλήτων των νέων παραγωγικών
επενδύσεων και των αναδυόμενων αλυσίδων αξίας

1. Συνοπτική παρουσίαση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Το ελληνικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

4. Δίκαιη εργασιακή μετάβαση

Άμεσες παρεμβάσεις απασχόλησης

Προώθηση απασχόλησης: σε σχέση με το νέο παραγωγικό υπόδειγμα

Καταρτίσεις

Προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων

Κοινωνική ένταξη: ευάλωτοι

Υποδομές επαγγελματικής εκπαίδευσης & κατάρτισης, κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας

Ευαισθητοποίηση

5. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας

Αναπλάσεις σε οικισμούς και αγροτικές περιοχές

GR-eco islands

6. Τεχνική βοήθεια

2. Παρουσίαση των δυνατοτήτων του Πυλώνα 3

Μορφή και ένταση ενίσχυσης

Δάνειο από ΕΤΕπ

- Δάνειο αυτόνομου έργου (standalone project loan) για ένα έργο π/υ τουλάχιστον €25 εκ.
- Τυποποιημένο δάνειο-πλαίσιο (framework loan) για έργα που αθροίζουν π/υ τουλάχιστον €25 εκ.
- Συντονισμένο δάνειο-πλαίσιο (coordinated framework loan) για έργα που αθροίζουν π/υ τουλάχιστον €25 εκ.

* Οι ανωτέρω είναι οι κύριες μορφές δανειοδότησης

Επιχορήγηση από την ΕΕ

- Σε ποσοστό έως 15% ή 25% για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, του ποσού του δανείου*

* Η Δυτ. Μακεδονία, η Μεγαλόπολη, η Κρήτη και το Β. Αιγαίο κατατάσσονται στις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες. Ως εκ τούτου, η επιχορήγηση από την ΕΕ είναι 25% του ποσού του δανείου. Το δάνειο στις εν λόγω περιφέρειες δύναται να ανέλθει στο 72% του συνολικού π/υ του έργου. Αθροιστικά οι δύο μορφές ενίσχυσης (δάνειο & επιδότηση) μπορούν να φθάσουν στο 90% του π/υ του έργου. Στις Περιφέρειες Μετάβασης η επιχορήγηση είναι 15% επί του δανείου, αλλά το δάνειο δύναται κι εκεί να υπερβεί το 50% του συνολικού π/υ

Διαθεσιμότητα πόρων για την Ελλάδα

- Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025: σε κάθε κράτος μέλος αναλογεί συγκεκριμένο μερίδιο επί του συνόλου της επιχορήγησης για το PSLF. Μετά την πάροδο της συγκεκριμένης ημερομηνίας και μέχρι την ολοκλήρωση του PSLF, στις 31 Δεκεμβρίου 2027, οι υπολειπόμενοι πόροι όλων των κρατών μελών αντιμετωπίζονται ως ένα ενιαίο ποσό και για την επιλογή των έργων ακολουθείται ανταγωνιστική διαδικασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων επιλέξιμων δημόσιων φορέων όλων των κρατών μελών**

** Για την Ελλάδα έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025 προβλέπεται επιχορήγηση από την ΕΕ €62.97 εκατ., που αντιστοιχεί σε π/υ έργων περίπου €350 εκατ. (δική μας εκτίμηση).

2. Παρουσίαση των δυνατοτήτων του Πυλώνα 3

«Εντάξεις» έργων έως σήμερα

Η μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας σε ένα πιο πράσινο μέλλον είναι το πρώτο έργο που λαμβάνει υποστήριξη από τον Πυλώνα 3 της ΕΕ

https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/transition-towards-greener-future-western-macedonia-first-project-supported-european-unions-public-2023-11-07_en

15 έργα

~ €81 εκ. συνολικός π/υ

€296.000 – €22.000.000
εύρος του π/υ των
επιμέρους έργων

... απομένουν ~€270 εκ.
(υπό προϋποθέσεις)

Ωφελούμενο κ-μ	Επιχορήγηση		
	Αρχική	Δεσμευμένη	Διαθέσιμη
AT	10.3	0	10.3
BE	13.9	0	13.9
BG	98.3	0	98.3
CY	7.7	0	7.7
CZ	124.5	21	103.5
DE	188	0	188
DK	6.8	0	6.8
EE	26.9	0	26.9
EL	63	14.5	48.5
ES	65.9	0	65.9
FI	35.3	0	35.3
FR	78.1	76.5	1.6
HR	14.1	0	14.1
HU	19.8	0	19.8
IE	6.4	0	6.4
IT	78.1	0	78.1
LT	20.7	0	20.7
LU	0.7	0	0.7
LV	14.5	0	14.5
MT	1.8	0	1.8
NL	47.3	16.2	31.1
PL	291.9	0	291.9
PT	17	0	17
RO	162.3	0	162.3
SE	11.8	10.6	1.2
SI	19.6	0	19.6
SK	34.8	0	34.8

2. Παρουσίαση των δυνατοτήτων του Πυλώνα 3

Τομείς έργων Κανονισμού PSLF

Ενδεικτικοί Τομείς

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Πράσινη και βιώσιμη κινητικότητα

Προώθηση του πράσινου υδρογόνου

Αποδοτικά δίκτυα τηλεθέρμανσης

Δημόσια έρευνα

Ψηφιοποίηση

Περιβαλλοντικές υποδομές για την έξυπνη διαχείριση αποβλήτων και υδάτων

Βιώσιμη ενέργεια

Ενεργειακή απόδοση

Αστική ανανέωση και ανάπτυξη

Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία

Αποκατάσταση και την απολύμανση της γης και των οικοσυστημάτων

Υποστήριξη της βιοποικιλότητας

Αναβάθμιση δεξιοτήτων και απόκτηση νέων

Υποδομές κατάρτισης και κοινωνικές υποδομές

Τομείς έργων ΕΣΔΙΜ Νήσων & Κρήτης

- [...] ένα ευρύτερο φάσμα επενδύσεων, συμπληρωματικών σε σχέση με τις επιλέξιμες επενδύσεις από το ΤΔΜ στο πλαίσιο του πυλώνα 1, σε νευραλγικούς τομείς για την επίτευξη των στόχων του ΣΔΑΜ, όπως:
  - ενέργεια,
  - μεταφορές,
  - περιβάλλον,
  - ψηφιακές υποδομές - τεχνολογίες - υπηρεσίες,
  - πολιτισμός - τουρισμός,
  - κοινωνικές επενδύσεις,
  - κ.ο.κ.
- υποδομές/δίκτυα ύδρευσης (π.χ. αφαλατώσεις σε νησιά),
- υποδομές/δίκτυα διαχείρισης λυμάτων και στερεών αποβλήτων,
- έργα ποιοτικής και ποσοτικής κατάστασης των υδατικών συστημάτων περιλαμβανομένων των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων,
- κοινωνικές υποδομές διαφόρων τύπων,
- έργα αντιπλημμυρικής και αντιπυρικής προστασίας,
- λιμενικές υποδομές μικρής κλίμακας στα μη διασυνδεδεμένα νησιά,
- κ.ο.κ.

Επιλέξιμοι φορείς

- νομικές οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε κράτος μέλος ως οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή ως οργανισμοί ιδιωτικού δικαίου στους οποίους έχει ανατεθεί δημόσια αποστολή

3. ΕΣΠΑ: Πρόγραμμα Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή

ΠΡΟΤ/ΤΑ	ΣΤΟΧΟΣ	Π/Υ
Π 01	«Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές»	1.296,07εκ.€
	Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	
	Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΕΕ) 2018/2001[1] συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σ' αυτήν	
	Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης εκτός ΔΕΔ-Ε	
Π 02	«Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»	444,06 εκ.€
Π 03	«Αστική Αναζωογόνηση»	288,90 εκ.€
Π 04	«Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία»	795,53 εκ.€
	Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομίας	
Π 05	«Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων»	640,95 εκ.€
Π 06	«Προστασία της Βιοποικιλότητας»	73,69 εκ.€
Π 07	«Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα»	32,35 εκ.€
	Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	
Π 08	«Τεχνική βοήθεια» Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 4 του ΚΚΔ	11,36 εκ.€
Π 09	«Τεχνική βοήθεια» Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 4 του ΚΚΔ	23,92 εκ.€
ΣΥΝΟΛΟ: Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή»		3.606,84 εκ. € (Δ.Δ.)

4. ΕΣΠΑ: Πρόγραμμα Βόρειο Αιγαίο

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΟΧΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	
	ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	Π/Υ
ΣΠ1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΕΡΕΥΝΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	15	3.839.234,28 €
ΣΠ2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	121	55.121.895,32 €
2.1 Ενεργειακή απόδοση	4	1.589.000,00 €
2.2 ΑΠΕ - συμπαραγωγή	1	100.000,00 €
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα- ενεργειακή μετάβαση	4	277.200,00 €
2.14 Λοιπές δράσεις κυκλικής οικονομίας	2	1.175.000,00 €
ΣΠ3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ: ΔΙΚΤΥΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	82	39.469.716,10 €
ΣΠ4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΥΓΕΙΑ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΠΑΙΔΕΙΑ -ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	58	27.659.083,12 €
ΣΠ5. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ -ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	125	35.394.460,49 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	401	161.484.389,31€

4. ΕΣΠΑ: Πρόγραμμα Νότιο Αιγαίο

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΟΧΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	
	ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	Π/Υ
ΣΠ1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΕΡΕΥΝΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	15	3.839.234,28 €
ΣΠ2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	121	55.121.895,32 €
2.1 Ενεργειακή απόδοση	4	1.589.000,00 €
2.2 ΑΠΕ - συμπαραγωγή	1	100.000,00 €
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα- ενεργειακή μετάβαση	4	277.200,00 €
2.14 Λοιπές δράσεις κυκλικής οικονομίας	2	1.175.000,00 €
ΣΠ3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ: ΔΙΚΤΥΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	82	39.469.716,10 €
ΣΠ4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΥΓΕΙΑ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΠΑΙΔΕΙΑ -ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	58	27.659.083,12 €
ΣΠ5. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ -ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	125	35.394.460,49 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	401	161.484.389,31€

4. ΕΣΠΑ: Πρόγραμμα Κρήτη

ΠΡΟΤ/ΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	Π/Υ
Π 1	Προώθηση της Καινοτομίας και στήριξη της Επιχειρηματικότητας	59.757.395,00
Π 2	Στήριξη της πράσινης ανάπτυξης και μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα	114.077.839,00
2.1	Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	27.500.000,00
Π 3	Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής προσβασιμότητας	69.162.748,00
3.2	Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροπικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα (ΕΤΠΑ)	69.162.748,00
Π 4	Ενίσχυση της Κοινωνικής Δυναμικής και Κοινωνικής Συνοχής	79.798.909,00
Π 5	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	143.392.995,00
Π 6	Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των Αστικών Κέντρων και της Υπαίθρου	90.485.064,00
Π 7	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	5.000.000,00
Π 8	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+	2.862.365,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ		418.281.955,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤ+		146.255.360,00
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2021-2027		564.537.315,00

5. Πρόγραμμα «Απόλλων»

Περιγραφή

Η εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ με συστήματα αποθήκευσης ώστε να καλυφθεί:

α) το 90% της κατανάλωσης των ευάλωτων νοικοκυριών και

β) το 50% της κατανάλωσης των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού (π.χ. κτίρια, αντλιοστάσια, οδοφωτισμός), των ΔΕΥΑ και των ΤΟΕΒ/ΓΟΕΒ.

Τρόπος υλοποίησης

Η ανάπτυξη των σταθμών ΑΠΕ θα πραγματοποιηθεί μέσω ανταγωνιστικών διαγωνισμών που θα απευθύνονται σε έργα ΑΠΕ που έχουν εξασφαλίσει όρους σύνδεσης στο Σύστημα και θα συμψηφίζεται η παραγόμενη ενέργειά τους με εικονικό ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό με τις απαιτούμενες καταναλώσεις των ωφελούμενων.

Θα αξιοποιηθεί το μοντέλο των Ενεργειακών Κοινοτήτων και θα συσταθεί σε κάθε Περιφέρεια μία Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών, στην οποία θα συμμετέχουν οι εκάστοτε ΟΤΑ, ΓΟΕΒ-ΤΟΕΒ, ΔΕΥΑ και θα συγκεντρωθούν τα ευάλωτα νοικοκυριά.

1^η ΦΑΣΗ

- Σύσταση Ενεργειακών Κοινοτήτων πολιτών ανά Περιφέρεια
- Ανάλυση προφίλ κατανάλωσης και ενεργειακών αναγκών
- Διαστασιολόγηση απαιτούμενων έργων ΑΠΕ

Προκήρυξη ανοιχτού διαγωνισμού για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς υποστήριξη των ΟΤΑ

2^η ΦΑΣΗ

- Προκήρυξη διαγωνισμών για την κατασκευή, λειτουργία, συντήρηση έργων ΑΠΕ
- Επιλογή έργων ΑΠΕ με βάση την χαμηλότερη τιμή αποζημίωσης
- Σύναψη Συμβάσεων Λειτουργικής Ενίσχυσης μεταξύ Αναδόχων (Παραγωγών ΑΠΕ)- ΔΑΠΕΕΠ-ΕΚοιν Πολιτών

3^η ΦΑΣΗ

- Κατασκευή έργων
- Ηλέκτριση των έργων στο Σύστημα
- Σύναψη Συμβάσεων Συμψηφισμού μεταξύ Εκοιν Πολιτών – Προμηθευτή Η.Ε. – Αναδόχων (Παραγωγών ΑΠΕ)-

6. Πρόγραμμα «Φωτοβολταϊκά στη στέγη»

Περιγραφή

Το Πρόγραμμα «Φωτοβολταϊκά στη στέγη», επιχορηγεί τα νοικοκυριά για την εγκατάσταση Φ/Β συστημάτων με σύστημα αποθήκευσης και τους αγρότες για την εγκατάσταση Φ/Β συστημάτων με ή χωρίς σύστημα αποθήκευσης για αυτοκατανάλωση με εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού.

Η μέγιστη επιλέξιμη εγκατεστημένη ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων ανά εγκατάσταση στο πλαίσιο του Προγράμματος που θα χρηματοδοτείται ορίζεται στα 10,8kW.

Διαθέσιμοι πόροι

Πίνακας 1: Κατανομή Προϋπολογισμού

Κατηγορία	Ωφελούμενοι	Δράση	Προϋπολογισμός (€)
A	Οικιακές εγκαταστάσεις (Ευάλωτα Νοικοκυριά)	Εγκατάσταση ΦΒ σταθμού με σύστημα αποθήκευσης	45.000.000€
B	Οικιακές εγκαταστάσεις (Ατομικό Εισόδημα <=20.000€ ή Οικογενειακό Εισόδημα <=40.000€)	Εγκατάσταση ΦΒ σταθμού με σύστημα αποθήκευσης	100.000.000€
Γ	Οικιακές εγκαταστάσεις (Ατομικό Εισόδημα > 20.000€ ή Οικογενειακό Εισόδημα > 40.000€)	Εγκατάσταση ΦΒ σταθμού με σύστημα αποθήκευσης	63.000.000€
Δ	Αγρότες	Εγκατάσταση ΦΒ σταθμού με ή χωρίς σύστημα αποθήκευσης	30.000.000€
Συνολικός Προϋπολογισμός			238.000.000€

Δικαιούχοι

- Επιλέξιμοι ωφελούμενοι στην κατηγορία Α (Ευάλωτα Νοικοκυριά), είναι οι δικαιούχοι κοινωνικού οικιακού τιμολογίου, κατά την υποβολή της αίτησης, σύμφωνα με το Μητρώο Ευάλωτων Πελατών που τηρεί ο ΔΕΔΔΗΕ.
- Επιλέξιμοι ωφελούμενοι στην κατηγορία Δ (Αγρότες) είναι αποκλειστικά οι επαγγελματίες αγρότες και οι αγρότες ειδικού καθεστώτος, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.

Πίνακας 2: Ποσοστά Επιχορήγησης ΦΒ σταθμού και μπαταρίας

Κατηγορία	Ωφελούμενοι	Ποσοστό Επιχορήγησης ΦΒ σταθμού(%)		Ποσοστό Επιχορήγησης Μπαταρίας(%)	
		Ισχύς ≤ 5kWp	5kWp < Ισχύς ≤ 10,8kWp	Χωρητικότητα ≤ 5kWh	5kWh < Χωρητικότητα ≤ 10,8kWh
A	Οικιακές εγκαταστάσεις (Ευάλωτα Νοικοκυριά)	65%	60%	100%	100%
B	Οικιακές εγκαταστάσεις (Ατομικό Εισόδημα <= 20.000€ ή Οικογενειακό Εισόδημα <= 40.000€)	35%	25%	100%	100%
Γ	Οικιακές εγκαταστάσεις (Ατομικό Εισόδημα > 20.000€ ή Οικογενειακό Εισόδημα > 40.000€)	30%	20%	90%	90%
Δ	Αγρότες	40%	40%	90%	90%

7. Λοιπά χρηματοδοτικά προς ενεργοποίηση

Ταμείο Απανθρακοποίησης Νήσων

Η Ελλάδα έχει πετύχει εισαγωγή ειδικής ρύθμισης κατά την αναθεώρηση της οδηγίας 2018/410 (Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών), η οποία διασφαλίζει δωρεάν δικαιώματα εκπομπής CO₂ για την απανθρακοποίηση των νησιών. Αυτά τα δικαιώματα πρέπει να χρησιμοποιηθούν μεταξύ 2021 και 2030 και αντιστοιχούν περίπου σε 2-2,2 δισ. ευρώ με τις τρέχουσες τιμές CO₂ (80-88 ευρώ/τόνο).

Η Ελλάδα ενεργοποίησε αυτήν τη ρύθμιση το 2021 και έλαβε την κατ' αρχήν έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργήθηκε το Ταμείο Απανθρακοποίησης για τη διαχείριση των πόρων από τις δημοπρασίες των αδιάθετων δικαιωμάτων CO₂.

Πιθανά έργα:

- Ηλεκτρικές διασυνδέσεις και έργα ενίσχυσης υφιστάμενων δικτύων
- Εν μέρει χρηματοδότηση υβριδικών σταθμών
- Εν μέρει χρηματοδότηση υπεράκτιων αιολικών σταθμών
- Κάλυψη χρηματοδοτικού κενού έργων καινοτομίας

GReco Islands

Στόχος της πρωτοβουλίας είναι η αλλαγή του αναπτυξιακού υποδείγματος των νησιών προς μια βιώσιμη ενδογενή ανάπτυξη στη βάση της αξιοποίησης του πολιτιστικού αποθέματος και της ενίσχυσης της πράσινης επιχειρηματικότητας και του ψηφιακού μετασχηματισμού, με έμφαση τη σταδιακή ενεργειακή μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των νησιών.

Διαθέσιμοι πόροι: 150 εκ. ευρώ

Ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής των νησιών, η έναρξη διαβουλεύσεων με την εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών, η εξειδίκευση του οδικού χάρτη της πρωτοβουλίας, ανάπτυξη τοπικών στρατηγικών, υποβολή προς αξιολόγηση, επιλογή 1^{ης} ομάδας νησιών.